

שבט תשפ"א
2021/ינואר/26

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף הפרחים והנדסת הצומח, תחום פרחים

ענף הפרחים במחוז מרכז דו"ח לשנת תשפ"א – 2020

יאיר תמרי, מדריך פרחים מחוזי

מחוז מרכז נפרש מחוף הכרמל ועד גוש דן. מגדלי הפרחים מרוכזים ברובם באזור עמק חפר והשרון. במחוז המרכז נמצאים רוב מגדלי הפרחים בישראל. קיים מגוון גדול של פרחים בשטח המחוז, כ-60%-70% ממגוון הפרחים הנפוצים. הגידולים העיקריים הם: רוסקוס, פרח שעווה, פיטוספורום, גיבסנית ופלוקס. אזור זה הוא הוותיק והגדול ביותר בארץ בגידולי פרחים, ולמגדלים בו יש ניסיון רב. באזור קיימים כ-150 מגדלי פרחים ועוד כ-25 בעלי משתלות. יצוא הפרחים בישראל הצטמצם אמנם בשנים האחרונות, אך היקפו של השוק המקומי עלה באופן דרמטי, והוא מהווה כמחצית מיעד ייצור הפרחים בישראל. הצמצום ביצוא ניכר בתחילה בוורדים ובחרציות, שלא גודלו במרכז, אך לאחרונה התפשט גם לפרחים נוספים, הגדלים במרכז, כמו שושן ועוד. האקלים באזור מתון וממוזג, עם לחות גבוהה, כמתאים לגידולים חד-שנתיים ולמטעי פרחים רב-שנתיים. קיימת מגבלה של קרינה בחודשי החורף, והדבר מקשה על גידולם של כמה מינים בתקופה זו.

הדרכה

מדריך המחוז הוא אנוכי, יאיר תמרי, המתמחה בעיקר בגידול ענפי קישוט ירוקים ובגיפסנית, אך נותן מענה והדרכה לכל הגידולים במחוז. בעקבות המחסור בכוח אדם בהדרכה, העבודה מתמקדת בעיקר כמענה לקריאות, ורק מיעוטה הוא הדרכה יזומה. כל מדריכי אגף הפרחים מעורבים בהדרכה באזור, כל אחד בתחום התמחותו. בנוסף, אנו מסתייעים במדריכים מקצועיים נוספים משה"מ, כיעקב גוטליב ונטע מור בתחום הגנת הצומח, ומולי זקס ורוברטו נתן בתחום ההשקיה והדישון. ידע כתוב מופץ באמצעות עלון ענף הפרחים וכן בקבוצות וואטסאפ לרוסקוס, לפרח שעווה ולגידולים נוספים. מדי פעם נערכים סיורים וכנסים למגדלים.

מחקר

להבדיל משאר המחוזות, אין מו"פ במחוז המרכז, והמחקר מתבסס על ניסויים ותצפיות של שה"מ.

מחקרי שה"מ מחוזיים לשנת 2020

- גידול רוסקוס במצע חצי מנותק – חיפוש פתרונות לנמטודות
- מבחן זני נוריות - נערך מדי שנה
- בדיקת תאורה פוטוסינטטית ופוטופריודית עם נורות לד (באסקלפיאס סינדרלה)
- בחינת שימוש ב"תה קומפוסט" למניעת מחלות קרקע ולהגברת פוריות הקרקע
- בחינת יישום קומפוסט גזם לשיפור איכות הקרקע

- ניסוי "חיטוי קרקע בקיטור" להדברת סיידה, מחלות ונמטודות

פרויקטים לציון

חיטוי בקיטור - מה שהחל כיוזמה של חקלאי, הפך למוקד מחקר והדגמה לכל חקלאי האזור. בנוסף, עזרנו למגדל בקבלת סיוע כספי ממנהלת ההשקעות ומקרון מחקרי שה"מ. החיטוי בקיטור התגלה כהצלחה וכפריצת דרך בתחום ההתמודדות עם פגעי קרקע ועם עשבייה קשת הדברה בתחום הפרחים והירקות.

גידולים עיקריים במחוז

- ענפי קישוט ירוקים : רוסקוס ופיטוספורוס, המופנים ברובם ליצוא. כמו כן, קיים מגוון נרחב המשווק בשוק המקומי.
- אקליפטוס כענף קישוט - קיימת לכך דרישה ההולכת וגדלה הן לשוקי היצוא והן לשוק המקומי. חלק מהזנים מתאימים פחות לאקלים הלח השורר באזור המרכז.
- פרח השעווה הוא אחד הענפים היציבים בענף הפרחים, וכולל בתוכו מגוון עשיר של זנים. רוב הזנים מטיפוח מקומי. קיים יתרון שיווקי - ישראל שולטת בגידול ובשיווק בחצי הכדור הצפוני בעונת החורף.
- גיבסנית- משווקת כמעט כולה ליצוא, הרוב לרוסיה והשאר לאירופה.
- פלוקס - משווק ברובו ליצוא, אך פלוקס כיפרח פתוח' משווק גם לאירועים בישראל. אפיק שיווק זה נפגע מאוד בעקבות משבר הקורונה.
- גרברה – גידול חשוב ומרכזי בשוק המקומי. הגידול מרוכז באזור המרכז בלבד ומיועד רק לשוק המקומי.
- נוריות – הגידול צומצם בכ- 20% השנה עקב ירידת שער היורו, אך נראה שבעקבות ההצלחה בעונה זו ישוב הגידול לאיתנו כבימים ימימה.
- נץ חלב 'דוביוס' - ענף יציב, המשווק ברובו ליצוא.
- ליזיאנטוס – גדל באזור המרכז בקיץ בלבד, בגלל מגבלות קרינת השמש, ומיועד בעיקר לשוק המקומי.
- שושן – משווק בשוק המקומי בלבד.
- משתלות – באזור כ-20 משתלות של צמחי בית, שתילי גינה ועצים.

אפשרויות פיתוח

1. איתור ואקלום מגוון גידולים נוספים.
 2. קידום מכירה קמעונאית.
 3. שיפור טכנולוגיות גידול :
- צינון קרקע לצורך הקדמת הפריחה ופרישתה לאורך עונות השנה, ולצורך אימוץ פרחים נוספים.
 - חיטוי קרקע בקיטור.
 - תאורה פוטוסינתטית להפרחה של גידולים קשיי פריחה בחורף.

חסמים

- היעדר מו"פ אזורי.
- היעדר ייצוג פוליטי, איגוד מגדלים, הנהגה.
- מחסור בעובדים.
- הדרכה הלוקה בחסר.

השלכות משבר הקורונה מתוארות במאמר המיוחד לנושא.

פעילויות נוספות הקשורות למחוז

- שינוי מקדם עובדים זרים באקליפטוס, בפרח שעווה ובמשתלות ספציפיות.
- פעילות מול מנהלת ההשקעות.

נתונים פיזיים

טבלה 1: היקף גידול הפרחים במחוז המרכז

שטח	שם הפרח
2020	רוסקוס
1181	פיטוספורום
287	אספרגוס
621	אקליפטוס
250	מגינית
534	ארליה
179	גרווילאה
568	ירוקים שונים
5789	סה"כ ירוקים
1533	גבסנית
1150	פרח שעווה
87	דלפיניום
113	דוביום
87	טווידיה
60	כלנית
368	נורית
150	חרצית
240	ליזיאנטוס
117	לימוניום
194	גרברה
521	פלוקס
260	סולידגו
150	סייפן
442	שושן
998	פרחים שונים
3754	משתלות
483	שונות
16,495	סה"כ

